

БИЛТЕН

Број 5

22.05.2018.

026/4711-035, E-mail:info@psssd.org.rs
11431 Колари, Железничка бб, Смедерево
Саветодавна служба

Садржај:

Трепњина мува-<i>Rhagoletis cerasi</i>	3
Саветодавац: Славица Стојкић	
Рамулариозна (цртичаста) пегавост јечма- <i>Ramularia collo-cygni</i>.....	4
Саветодавац: Жаклина Младеновић	
Наводњавање засада малине	5
Саветодавац: Биљана Николић	
Производња црног лука.....	5,6
Саветодавац: Драгомир Радић	
Најчешће грешке у производњи ракија.....	6,7
Саветодавац: Вида Евстратиев	
Најава јавних позива од јуна до августа 2018.године.....	7
Саветодавац: Горан Павловић	
Сушење кајсије-аоплексија.....	8
Саветодавац: Бобан Марковић	
Цене са сточне и зелене пијаце.....	9,10,11

ТРЕШЊНИНА МУВА – *RHAGOLETIS CERASI*

Ова штеточина проузрокује лош квалитет плодова трешње и вишње, јер се „црвљиви“ плодови не могу извозити, а и продајна вредност им је мања. Нападнути плодови губе употребну вредност, подложни су нападу сапрофита и могу опати пре времена. У влажним условима на таквим плодовима честа је појава трулежи. Највеће штете су на раним сортама, јер се добија и мање сока.

Трешњина мува има једну генерацију годишње. Презимљава у стадијуму лутке у површинском слоју земљишта, најдубље до 10 цм испод круне воћке. Наредног пролећа имага излећу из земљишта али не сва јер неки презиме и више пута. Лети у периоду од маја до краја јула. По сунчаном времену имага се могу видети на лишћу и плодовима, где се хране. После 1-2 недеље почиње полагање јаја у периоду почетка обојавања плодова. Једна женка може да положи 80-150-300 јаја. Младе ларве излазе из јаја после 6-12 дана и хране се соком и месом плода. Развој ларве траје око месец дана тако да ларве чак и после брања излазе на површину.

Појава ове штеточине условљена је присуством дивљих трешања у ближој околини на чијим плодовима се такође развијају ларве трешњине муве тако да је пожељно њихово уништавање. Такође агротехничка мера борбе је и потпуно убирање плодова јер се на тај начин уништавају ларве и смањује потенцијал заразе за идућу годину.

Употреба хемијских средстава је пре свега повезана одређивањем оптималног рока третирања, временом појаве одраслих мува, степеном развоја јаја...Прегледом земљишта како би се констатовало стања лутака, улов мува на жути лепљивим клопкама, прегледом плодова ради одређивања бројности и степена развоја јаја су начини да се дође до оптималног рока третирања. Међутим како то често није случај, да се овакве мере спроведу препорука је да се третман инсектицидима врши када више од половине плодова почне да добија боју (жути или да румени). У сваком случају оптималан рок третирања хемијским средствима је близу бербе па из тог разлога треба водити рачуна при избору инсектицида и прописане каренце истог.

Саветодавац Славица Стојкић

РАМУЛАРИОЗНА (ЦРТИЧАСТА) ПЕГАВОСТ ЈЕЧМА – RAMULARIA COLLO-CYGNI

Патоген је распрострањен у Европи и свету где често узрокује брзо сушење биљака озимог и јарог јечма. Гљива је први пут забележена 1898. у Италији, а од краја осамдесетих година, нарочито у последњој деценији, постаје све већи економски проблем широм Европе и света. Из тог разлога се у последње време све више пажње посвећује проучавању развоја ове болести.

Ramularia collo-cygni – рамулариозна (цртичаста) пегавост јечма

У Србији је регистрован 2015. године. Прве штете су констатоване на јаром, пивском јечму док је последњих година све већи проблем озимог јечма. Домаћини су јечам, пшеница, тритикале, травнати корови (нпр. пиревина), док други домаћини још нису познати. Штетност овог патогена огледа се у брзом сушењу листа, стабљике и осја, чиме се утиче на смањење квалитета зрна, и приноса (до 25 %).

Симптоми се могу јавити на свим надземним деловима (листовима, лисном рукавцу, стабљивици, осју, и понекад и на плевицама). Пеге су правоугаоног облика, смеђе до црне боје величине 0,5-3 мм, окружене жутом зоном, видљиве и на лицу и наличју листа, а густина и број пеге зависи од интензитета напада, сортимента и услова средине. Сличне знакове могу узроковати физиолошки поремећаји и друге гљивичне болести, међутим оне не стварају карактеристичну жуту зону око пеге и нема тако брзог сушења листа. Специфичност овог патогена је да његово присуство може остати непримећено до репродуктивне фазе. Међутим, то није увек случај. Симптоми се могу јавити од најранијих фаза развоја листова, током целе вегетације, на свим надземним деловима.

Патоген се одржава у биљним остацима (зараженом лишћу и слами), зараженим самониклим и коровским домаћинима, и зараженом семену. Клијањем и ницањем биљака из зараженог семена патоген се може ширити системично до почетка класања. Тада се прво уочава на вршним листовима и листу заставичару. Са заражених листова патоген се шири спорама које остварују секундарне заразе. Највеће штете проузоковане су у условима мокрог и влажног времена са дугим сунчаним периодима (топли, сунчани дани са дуготрајном јутарњом росом), у фази од почетка класања до краја вегетације. Процес брзог сушења заражених делова подстакнут је лучењем токсина рубелин.

Мере борбе против овог патогена подразумевају коришћење здравог (незараженог) семена, примену плодореда, сузбијање корова домаћина, и у циљу спречавања ширења патогена током вегетације примену фунгицида. За сузбијање овог патогена примењују се регистровани фунгициди на бази активних материја из групе триазола у комбинацији са активном материјом хлороталонил.

Саветодавац *Жаклина Младеновић*

НАВОДЊАВАЊЕ ЗАСАДА МАЛИНЕ

Да би се малина добро развијала и доносила високе приносе доброг квалитета, потребно је да у току читаве вегетације у земљишту има довољно влаге. Најкритичнији периоди са израженом потребом за водом су у фенофази цветања, развоја и сазревања плодова, као и после бербе када је фаза интензивног пораста изданака за доношење потенцијалног рода наредне године. Орјентациони периоди са највећим потребама за заливање родних засада јесу: први пред почетак сазревања плодова, други средином бербе, трећи крајем бербе и четврти после бербе и уклањања старих родних изданака. У нижим и топлијим подручјима потребно је заливање и у фази цветања, док у брдско-планинским подручјима (где је и највећи број наших малинарских засада) у овом периоду заливање се обавља само у годинама са екстремним недостатком падавина.

Начини наводњавања су различити и могу бити следећи: површински (браздама и плављењем), кишењем и капањем (кап по кап).

Наводњавање у браздама захтева најмања улагања, али се при том троше највеће количине воде. Такође лоша страна овог начина наводњавања је и што се њиме подстиче ерозија ако су малињаци на нагибу.

Наводњавањем вештачком кишом обилно се кваси лишће, плодови и само тло, што све подстиче развој болести и масовну појаву корова. Предности овог начина наводњавања су равномерност натапања, јер се земљиште постепено влажи, долази у обзир и на теренима са нагибом.

Наводњавање капањем по систему “кап по кап” је инвестиционо најскупљи, али најпогоднији начин наводњавања малине. Цеви са капалкама различитих облика и димензија постављају се најчешће по површини земљишта дуж реда малине, обезбеђујући равномерно влажење земљишта уз веома рационални утрошак воде, или се цеви причвршћују за прву жицу чиме се оне мање оштећују при обради малињака. Наводњавањем капањем се биљке не квасе, нарочито је то важно за плодове, а систем може да се примени и на теренима са већим нагибом.

Време и број наводњавања у једном малињаку зависи од еколошких услова самог подручја, а у првом реду од количине и распореда падавина, температурних услова, односно од особина земљишта. Најбоље је када се наводњавање обавља према конкретним потребама, не дозвољавајући да у појединим фенофазама дође до исушивања земљишта до дубине у којој се налази највећа маса корена, односно заливање је потребно обавити пре него што се на биљкама осете последице недостатка влаге у земљишту. Идеално је када се ова мелиоративна мера примени пре него што изданци малине осете последице недостатка влаге у земљишту.

Саветодавац Биљана Николић

ПРОИЗВОДЊА ЦРНОГ ЛУКА

Парцелу на којој ће се производити црни лук треба одабрати неколико година раније. Због слабо развијеног кореновог система и његове мале усисне моћи, земљиште не сме да буде збијено, већ растресито, структурно, плодно, равно и незакоровљено. На сувише влажном земљишту луковице су неквалитетне, пуне воде, може да дође до трулежи и слабо се чувају. Песковито земљиште такође није погодно зато што је превише порозно и не задржава воду ни хранива. Орање се обавља што раније сјесени на дубину 25-30 цм. После тога, а пре зиме, земљиште се грубо припрема тањирачком ради равномернијег измрзавања и што боље припреме у пролеће. Предсетвену припрему извршити сетвоспремачем у једном проходу да би се смањило гажење. Ђубри се органским и минералним ђубривима. Стајњак се уноси под предусев, значи годину и по пре сетве лука. Две трећине фосфора и калијума и 25% азота се уносе предсетвено,

а остатак током вегетације у неколико прихрањивања. Пожељно је да калијум буде у облику калијумсулфата, јер лук има повећане потребе за сумпором. Азотна ђубрива се користе само до почетка формирања главице, јер се каснијом употребом смањује садржај суве материје и отежано је чување. Црни лук може да се производи садњом арпаџика или директном сетвом, а оптимални рок је од 1.-5. марта. Садња арпаџика садилицом не даје добре резултате зато што се 20-30 % луковица окрене наопако, па због већег утрошка енергије да се пробије на површину, биљка закасни у развоју и ствара ситнију главицу. Ручна садња је много квалитетнија, али због малог учинка резервисана је за мање парцеле. Утрошак садног материјала зависи од крупноће арпаџика и размака садње и може да се утроши 500-800 кг/ха арпаџика. За производњу на великим површинама најбоља је директна сетва семена, тзв. „барута” или „црног семена”. Сетва хибридног семена је боља зато што се добија већи принос и уједначеније главице. Такође, лук из директне сетве има више суве материје, па се зато боље чува. Сетву треба извршити пнеуматском сејалицом на дубину 1,5 – 2 цм. Ако је семе пилирано, тада треба сејати на коначан размак 25x8 цм. Добро је да на батеријама сејалице постоје мали ваљци, како би се сабила земља у реду и тако остварио бољи контакт ситног семена са честицама земље, што је веома важно ако је сушно пролеће. Семе црног лука дуго ниче – око 20 дана, и у том периоду сетвени слој треба да буде редовно влажан. У случају пролећне суше посејану површину треба редовно заливати орошавањем малом заливном нормом – око 7 л/м², да се не би направила покорица. Највеће потребе за водом има у време формирања луковица. У то време су и температуре високе, па се мора обезбедити оптимална влажност да би се луковиченесметано развијале. Наводњавање се прекида чим биљке покажу прве знаке почетка зрења, а то је омекшавање врата и затим полагање. Заштита од корова почиње после сетве а април ницања хербицидом Стомп или Занат 4 л/ха. После ницања могу да се користе хербициди Гоал или Бонаца против широколисних корова, а против усколисних - Клетокс, Фјузилејд или Фокус ултра. Вађење може да буде ручно или машинско. Са ручним вађењем се почиње када биљке почну да полежу, а механизовано вађење када се биљке потпуно осуше и сазру. Постижу се приноси од 30-50 тона/ха.

Саветодавац Драгомир Радић

НАЈЧЕШЋЕ ГРЕШКЕ У ПРОИЗВОДЊИ РАКИЈА

При производњи ракија, апарат за дестилацију тзв. Казан треба да је задовољавајућег квалитета. Он се углавном израђује од електролитичког бакра. Дебљина дна треба да је 6-8 mm уколико је дно тање може доћи до прогоревања и добијања тзв. ``димљиве ракије``. Оно о чему треба повести рачуна, а што у пракси није тако, јесте да дужина пароводне цеви буде минимум 3m, и да цев буде дискретно нагнута ка казану а не ка хладњаку-табарци!!! Апарат за дестилацију треба увек одржавати чистим, што је један од предуслова за добијање квалитетне ракије. Приликом дестилације-печења, казан се пуни 65-70% своје запремине, како не би дошло до кипљења кљука. Кљук се може разблажити са 10-20% воде. Уколико се кљук на површини уплеснивио, осушио, мора се одбацити тај део кљубука.

Ако се врши једнократна дестилација, што је углавном случај код наших произвођача, морају се издвојити три фракције: првенац (прва ракија која потекне), средња фракција (део за конзумирање) и патока (ракија која последња излази).

Првенац се издваја у количини од 0,5-2l на 100l кљука – наши произвођачи углавном мање издвајају, што је грешка. У првцу се налазе многа непожељна једињења која кваре квалитет ракије (мирис првенца на ``охо`` лепак, ацетон) и он се сакупља у засебан суд и заједно са патоком поново дестилише при чему се добија ракија слабијег квалитета и тада су издвајања прве и задње фракције јача.

Када се првенац издвоји, приступа се сакупљању средње фракције- срце, тј. Ракије коју пијемо и која је најбољих особина. На крају се сакупља патока. Врло је важно одредити моменат када се престаје са издвајањем средње фракције и када се почиње сакупљање патоке.

Када се појави мутна ракија, која је на укусу бљутава, горко-кисласта, знак је да је кренула патока! Погрешно је сакупљати средњу фракцију док се не добије ракија јачине око 50 vol%, јер ракије добијене на овај начин садрже велики део патоке.

После завршене дестилације, потребно је минимум два месеца да се ракија хомогенизује, па тек онда да се дегустира. Уколико се ракија дуже чува, не треба јој јачину снижавати одмах, већ касије током чувања.. Свођење јачине ракије обавља се дестилованом или редестилованом водом исте температуре као и дестилат који сводимо на жељену јачину.

Саветодавац Вида Евстратиев

НАЈАВА ЈАВНИХ ПОЗИВА ОД ЈУНА ДО АВГУСТА 2018. ГОДИНЕ

Мера 1- Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава која укључује: изградњу објеката, куповина нове опреме, машина и механизације укључујући тракторе. Предвиђени буџет – око 3 милијарде динара.

Мера 3- Инвестиције у физичку имовину у вези са прерадом и маркетингом пољопривредних производа и производа рибарства укључује: изградњу објеката и, куповину нове опреме. Предвиђени буџет – око 2,7 милијарде динара.

Минимални и максимални износ ИПАРД подстицаја:

За сектор прераде млека и маркетинг:

Минимално: 10.000 евра: Максимално 2.000.000 евра

За сектор меса и маркетинг

Минимално: 10.000 евра: Максимално 1.000.000 евра

За сектор прераде воћа и поврћа и маркетинг:

Минимално: 10.000 евра: Максимално 1.000.000 евра

Укупан износ ИПАРД подстицаја у периоду спровођења ИПАРД програма по кориснику: 2.000.000 евра.

Захтеви за одобравање пројеката се подносе Управи за аграрна плаћања, Булевар Михајла Пупина 113а, 11070 Нови Београд

Потенцијални корисници више информација могу добити на интернет страницама: www.minpolj.gov.rs, www.ipard2.eu, www.uap.gov.rs затим Инфо-центар Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде 011/2607960 или 011/2607961, Контакт центар Управа за аграрна плаћања 011/3030100 или 011/3020101 и Пољопривредна саветодавна и стручна служба Смедерево 026/4711035 и 026/4711039.

Саветодавац Горан Павловић

СУШЕЊЕ КАСИЈЕ – АПОПЛЕКСИЈА

Појава изненадног и превременог сушења стабла кајсије се назива апоплексција и представља један од ограничавајућих фактора у ширењу ове воћне врсте. Она се манифестује на деблу и у круни у виду спољашњих и унутрашњих промена. Спољашњи симптоми су:

- Лишће губи свежину и боју, савија се и на крају опада па делови гране остају голи
- Долази до пуцања коре и појаве смоле
- Поједине гране на почетку вегетације су суве а да прошле сезоне нису имале никакве симптоме

Унутрашњи симптоми се одликују променама на ксилему и флоему у виду промене боје и то може да се види на попречном пресеку или дебла или грана. На појаву овог обољења утиче велики број чинилаца али можемо да их поделимо у фитопатолошке и еколошко-физиолошке. Фитопатолошки чиниоци су велики број биљних болести и штеточина од којих се треба бранити редовном применом мера хемијске заштите.

Од еколошко-физиолошких чинилаца најзначајнији су: висина калемљења, посредник, подлога, резидба, водни режим земљишта, температурна колебања у току мировања, експозиција засада...

Висина калемљења је битан чинилац јер испитивањима је утврђено да због колебања температуре сушење дебла код кајсије је најизраженије на висинама око 30 цм и зато је препорука да се калемљење врши на 80-120 цм од земље.

Температурна колебања у периоду зимског мировања можда су и најзначајнији чинилац. Познато је да је кајсија веома отпорна на ниске температуре, чак и до -30 степени, у периоду пуног мировања. Међутим, ово биолошко мировање траје релативно кратко тако да обично већ крајем јануара она прелази у еколошко мировање, а у том периоду у нашим условима може да дође до температурних колебања. У периоду од десетак дана може да се деси да имамо температуре од 10-15 степени у плусу које ће да испровоцирају кретање сокова а потом поново ниске које ће у сваком случају да направе оштећења на спроводним судовима што ће се манифестовати појавом смоле. Из тог разлога се препоручује садња на северним или северно-источним експозицијама јер су ту колебања много мања.

Агротехничке и помотехничке мере битно утичу на превремено сушење. Летња или зелена резидба значајно утиче на мање сушење а ако се ради зимска резидба треба је обавити непосредно пред кретање вегетације. Такође, земљиште у засаду треба држати обрађено, у типу јаловог угара, али избегавати повређивање стабла. Такође код подизања младих засада избегавати земљиште на коме је већ било коштичаво воће из разлога износа коренових остатака. На таквом земљишту 2-3 године пожељно је сејати окопавине.

НАПОМЕНА:

Обавештавамо пољопривредне произвођаче који желе да продају своје производе преко портала www.агропонуа могу се обратити саветодавцима ПССС Смедерево, лично или на телефон службе

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 07.-13.05.2018. godine

Jedinica mere dm/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA						DOMINANTNE CENE							
	Beograd	Kalenik	Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajecar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S. Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	Srbija	Centralna Srbija	Vojvodina	
Brokoli (Broccoli)	200	200	150			250	200	230						250							200	200		
Grnšak (Green peas)	200	200				100	100	100													100	100		
Karfiol (Cauliflower)	150	200				200	250	200	220					200						200	200	200	200	
Krastač-salaini (Cucumber for salad)	120	150	120			120	100	80	100	80	70	120	120	150	200	150	200			150	120	120	150	
Krompir (Potato)	80	70	50			50	50	60	60	50	50	60	60	60	70	60	70			50	50	50	50	
Krompir mladi (Baby potato)	150	200	120			130	150	100	100	150	80	140	200	250	200	250			150	150	150	150		
Kupus (Cabbage)	100	100	100			100	80	100	80	50	80	60	100	60	100	60			100	100	100	100	100	
Luk beli (Garlic)	700	500	500			500	400	350	200	600	400	600	500	600	500	600			500	500	500	500	500	
Luk mlad-cmi (Spring onion)	20	25	20			30	100	20	20	20	20	25	30	30	30	30			20	20	20	20	30	
Luk-cmi (Onion)	100	70	60			60	50	70	60	50	50	60	60	60	60	60			60	60	60	60	60	
Paprika-babura (Pepperbabura)	300	300				350				150			300	250	300	250			300	300	300	300	300	
Paprika-ostala (Pepper-other)	250	300	300						300				250		250				250	300	300	300	300	
Paradajz (Tomato)	200	200	200			150	120	160	200	170	150	160	200	220	200	220			200	200	200	200	200	
Pasulj-beli (Beans white)	400	350	250			250	320	300	280	250	260	260	300	300	300	300			300	250	250	300	300	
Praziluk (Leek)	80	70	60			70	100	60	100	90			120											
Rokvica (Radish)	50	40				50	20	30	40	60	20		40		50				40	50	50	50	50	
Spanać (Spinach)	150	100				100	100	100	100	100	80		100		100				150	100	100	100	100	
Tikvice (Zucchini)	100	100	120			100	60	120	160	120	70	130	100		100				200	100	100	100	100	
Zelena salata-komad (Lettuce piece)	40	40	20			30	50	40	40	35	30		60		60				50	40	40	40	50	
Sargarepa (Carrot)	80	80	50			60	60	70	60	60	60	80	80		80	80			60	80	80	80	80	

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 07. - 13.05.2018. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA						DOMINANTNE CENE								
	Beograd	Kalenić	Beograd	Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA	
Banana (Banana)	150	140	140			140	120	120	110	140		130	150		140	140	140				140	140	140		
Grafitut (Grapefruit)	200	150				150		120							160	150					100	150	150		
Jabuka (daređ/Applies-daređ)	100	80					100			100	120			120							100	100	100		
Jabuka-Delišes zlatni (Apples-Golden Delicious)	100	100	120				100			150				80	130						120	100	100		
Jabuka-Grani Smit (Apples-Granny Smith)	100	100	50							100				100	120						100	100	100		
Jabuka-ostale(Applies-other)	100	100					100		70	60			90								100	100			
Jagoda (strawberry)	200	200	150			150	160	120	150	130	100	150	160	200	160	150				350	150	150			
Kivi (Kiwi)	250	250	220			250	170	120						300							250	250			
Kruška (Pear)	250	200				200		180		250				250	250						250		250		
Limun (Lemon)	200	180				180	180	150	150	220		140	150	140	200	150					150				
Orah (Walnut)	1000		1200			1100	1000	900	1000	800	750	1000	900	1000	900	700				1200	1000	1000	1000		
Pomorandža (Orange)	170	160				160	180	120	130			100		110	120							160			
Trešnja (Sweet cherry)	200	200	250				150	200	220	150	200	200									200	200			

Cene žive stoke - stočne pjace u Srbiji za period 07. – 13.05.2018. godine

Jedinica mere dim/kg Težina/ uzrast Rasa	Centralna Srbija													Vojvodina						Dominantna cena- Srbija											
	Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin													
Bikovi >500kg Sve težine Sve rase	220	200	150	130																											
Dvike Sve težine Sve rase	300	300	280	250	300	320	300	300	280	290	350																				
Jagnjad Sve težine Sve rase		170	200	200	230	220																									
Jarad Sve težine Sve rase																															
Junad >480kg Sve rase																															
Junad >480kg Sve rase																															
Kože Sve težine Sve rase			120																												
Kože Sve težine Sve rase																															
Krave za klanje Sve težine SM																															
Krmače za klanje >130kg Sve rase	130	160	130	120	120																										
OVCA Sve težine Sve rase	160	160	120	120	160	150																									
Prasad 16-25kg Sve rase	300	330	290	280	270	270	280	320	270	280	250																				
Prasad <=15kg Sve rase	300	350																													
Telad 80-160kg SM				440																											
Tovljenici 80-120kg Sve rase	160	160	160	140	160	180																									
Tovljenici >120kg Sve rase		140	140	120																											
Stlječad Sve težine Sve rase	220																														

www.stips.mlnpolj.gov.rs

Strana 3